ČESKÁ REPUBLIKA

# ROZSUDEK
# JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Antonína Koukala v právní věci žalobce J. M., proti žalované České správě sociálního zabezpečení, se sídlem Křížová 25, Praha, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 8. 2002

takto:

Žaloba se zamítá.

Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

## Odůvodnění:

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále jen „žalovaná“) ze dne 28. 8. 2002 byla zamítnuta žádost žalobce o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle § 1 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům, a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové finanční částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939-1945, s odůvodněním, že žalobci nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky nevznikl, neboť ke dni úmrtí později zemřelého rodiče žalobce již dosáhl 18 let věku.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včas opravný prostředek, ve kterém podrobně popisuje své dětství ovlivněné otcovou smrtí a těžkou nemocí matky. Uvádí, že o matku pečoval nepřetržitě od svých 10 let, poslední roky života pak matka strávila

v ústavech v K. a L. Vzhledem k těmto skutečnostem žádá žalobce soud o zmírnění tvrdosti zákona.

Žalovaná ve svém vyjádření k opravnému prostředku žalobce uvedla, že v daném případě není sporu o tom, že žalobce požádal o poskytnutí jednorázové peněžní částky jako sirotek po J. M., zemřelém, který je občanem uvedeným v § 1 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. Tuto skutečnost doložil potvrzením obecního úřadu v Bernaticích, ze kterého vyplývá, že se J. M. zúčastnil v květnu 1945 odboje, byl zraněn a zemřel. Podle § 1 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb. se zákon vztahuje i na vdovy a vdovce po účastníku národního boje za osvobození, pokud jsou občany České republiky, jejichž manželství trvalo v době účasti manžela v národním boji za osvobození nebo bylo z důvodu nemožnosti uzavřít manželství uzavřeno nejpozději do 31. 12. 1945 a jejichž manžel buď padl nebo kdykoliv později zemřel. Stejně tak se zákon vztahuje i na vdovy a vdovce, kteří uzavřeli nové manželství a na děti, jejichž rodiče jako účastníci národního boje za osvobození padli nebo jeden z rodičů v národním boji za osvobození padl a druhý z rodičů v té době již nežil, pokud ke dni úmrtí později zemřelého rodiče nedosáhly 18 let věku.

Ze správního spisu, který soudu předložila žalovaná, vyplynuly následující podstatné skutečnosti:

Dne 1. 8. 2002 byla žalované doručena žádost žalobce ze dne 29. 7. 2002 o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle § 1 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb., kterou uplatňoval jako sirotek po účastníku národního boje za osvobození J. M., zemřelém. K žádosti bylo připojeno potvrzení obecního úřadu v Bernaticích, ze kterého vyplynulo, že J. M. se zúčastnil odboje proti fašistům v květnu 1945, v B. byl raněn a převezen do nemocnice v P., kde zemřel. Vzhledem k tomu, že potvrzení nebylo vydáno Ministerstvem národní obrany, žalovaná jej neuznala za osvědčení podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb. Ve správním spise je dále založeno žalobou napadané rozhodnutí žalované ze dne 28. 8. 2002 a ověřené kopie rodného listu žalobce a úmrtních listů jeho rodičů, ze kterých vyplývá, že žalobcův otec zemřel a žalobcova matka zemřela.

Věc nebyla skončena Vrchním soudem v Praze do 31. 12. 2002, proto byla podle ustanovení § 132 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.), postoupena Nejvyššímu správnímu soudu k dokončení v řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. – tedy v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalované a dospěl k názoru, že žaloba není důvodná.

Podle ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. se zákon vztahuje na občany České republiky, kteří splňují podmínky uvedené v § 1 odst. 1 bod 1 písm. c) až f) zákona č. 255/1946 Sb. a bylo jim o tom vydáno podle § 8 citovaného zákona osvědčení nebo mají doklad, který toto osvědčení nahrazuje. Podle § 1 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb. se zákon vztahuje i na vdovy a vdovce po účastníku národního boje za osvobození, pokud jsou občany České republiky, jejichž manželství trvalo v době účasti manžela v národním

boji za osvobození nebo bylo z důvodu nemožnosti uzavřít manželství uzavřeno nejpozději do 31. 12. 1945 a jejichž manžel buď padl nebo kdykoliv později zemřel. Stejně tak se zákon vztahuje i na vdovy a vdovce, kteří uzavřeli nové manželství a na děti, jejichž rodiče jako účastníci národního boje za osvobození padli nebo jeden z rodičů v národním boji za osvobození padl a druhý z rodičů v té době již nežil, pokud ke dni úmrtí později zemřelého rodiče nedosáhly 18 let věku.

Jak vyplývá ze shora uvedených skutkových zjištění, ze kterých vycházela žalovaná v napadeném rozhodnutí a která ani žalobce nezpochybňuje, nejsou u žalobce splněny podmínky pro vznik nároku na poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. I kdyby žalobcův otec byl osobou oprávněnou podle § 1 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb., žalobce nesplňuje podmínku § 1 odst. 2 citovaného zákona, neboť v den úmrtí otce jakožto účastníka národního boje za osvobození žila žalobcova matka. Děti účastníků národního boje za osvobození nejsou vůbec osobami oprávněnými a jejich nárok je vždy spojen s tím, že rodič zemřel při odbojové činnosti (padl, byl popraven), a to při takové odbojové činnosti, na níž se zákon vztahuje, a dále se skutečností, že ke dni úmrtí později zemřelého rodiče, kterým musel být účastník národního boje za osvobození, dítě nebylo starší 18 let. Nesplnění této podmínky nelze „prominout“, a to ani s přihlédnutím ke zvláštním okolnostem konkrétního případu. Absence jakéhokoliv zmírňovacího ustanovení nedává soudu možnost se od podmínek nároku stanovených zákonem jakkoliv odchýlit. Soudu nepřísluší vůli zákonodárce podle své úvahy měnit, doplňovat či nahrazovat, neboť je zákonem vázán.

Proto soud žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání za podmínky souhlasu účastníků řízení (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Žalobce, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. nemá právo na náhradu nákladů řízení, žalovaná nárok na náhradu nákladů řízení nevznesla. Proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

**P o u č e n í :** Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. 6. 2003

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu